

Sivistävää Keskustelua 16.10.2024

Aihe: **Ei kukko käskien laula.**

Syksyn neljännessä oltiin osittain vahingossa yhdessä isommassa ryhmässä. Käy se niinkin. Ajatus kulki aihealueilla seuraavilla.

Käskyistä

”Vai laulaako?”

”Ei taida ottaa käskyä vastaan. Ehkä jos lähetetään aivoihin suorat sähköärsykkeet?”

”Yksinvaltiaan unelma, jos voisikin käskeä noin suoraan.”

”Juuri siinä sanonnan sanoma: ei toimi pakottaminen ilman vippaskonsteja.”

”Ehkä kukko laulanut väärään aikaan ja joku halunnut käskeä olemaan hiljaa?”

”Vastaväitteitä sanonnalle?”

”Aina voi huokutella?”

”Eri asia.”

”Toiminut kuitenkin käytännössä. Luovuudenkin voi pakottaa ulos. Yleensä ei muuten tule tehtyä mitään vaan laiskoteltua.”

”Nälkä on hyvä kannustin *{motivator}* .”

”Apuhahakemus vetämään.”

”Mikä on toimiva vastakohta? Eikö vapaus aina kuitenkin pakkoa parempi?”

”Ei aina. Pitää olla raamit. Jos älytön vapaus valita, mukavuus vie muut halut.”

”Muutamia eläkeläisiä olen seurannut, joilla raamit hukassa.”

”Itse olen eläkkeellä ja kaikki auki, nyt miettinyt juuri vaihtoehtoja. Matkalla jonnekin vielä tuntemattomaan.”

Kukoista, kanoista ja muistakin eläimistä

”Kukko maatalousyhteiskunnan jäännös.”

”Kukolla vaisto, jolla jokin tarkoitus ennen ihmisten tuloa.”

”Oman perimän voittokulun vahvistaminen.”

”Laululla viitataan revierin merkitsemiseen.”

”Laulavat, jotta ei tarvitse oikeasti kokeilla kuka on vahvin. Siinä olisi vaaransa.”

”Miksi aamulla?”

”Aamulla kuin aurinkokello.”

”Milloin muut linnut laulaa?”

Tositarina:

”Kyllä ne kukotkin muulloin lauleskelee. Espanjassa kuuntelin, kun heräilin monta kertaa yössä.”

Toinen tositarina:

”Siskolla kanoja ja kukko. Kun kukko kuoli, yksi kana rupesi kiekumaan!”

”Valitsiko vapaaehtoisesti?”

”Se oli yhteisöllinen pakko.”

”Ei kana käskien muni.”

”Kukko kiekuu, kun luonto käskee.”

”’Routa porsaat kotiin ajaa’. Luonto on syy. Kukkoilevan isännän käsky ei riitä. Tai sitten alkaa kyräilemään.”

”Kanat hautoo munia, kukko hautoo kosta.”

”Koirat iloisesti noudattaa käskyjä.”

”Annetaan kuitenkin palkinto myös.”

”Taustalla lisäksi sisäsyntyinen halu miellyttää omistajaa, lauman johtajaa.”

”Koirakuiskaaja-ohjelmassa hommat pielessä, kun ei ollut johtajaa. Piti kouluttaa ihmisiä koirien sijaan.”

”Kissa-agility ei muuten onnistu.”

”Kyllä sekin onnistuu.”

[Löytyi otos vuodelta 2009 Suomen Turusta:

<https://www.youtube.com/watch?v=6YXthXra8p8>

Aikalailta ulkoiset kannustimet käytössä tässä lajissa näemmä.]

”Kukkotappelut liiketoimintaa. Valikoidaan vahvimmat vai?”

”Luontainen vietti taustalla.”

”Ja varmasti voi kouluttaa kukkojakin.”

”Kanoja käytetään teattereissa esimerkiksi.”

”Palkinto vai rangaistus?”

”Poliittisesti oikeellinen vastaus on palkinto, mutta viime aikoina ollut uutisissa hirveitä juttuja koirien ja hevosten kouluttamisesta.”

”Tapauksissa kyse rahan tekemisestä.”

[Tässä ylen juttu hevosurheilun saralta: <https://yle.fi/a/74-20102071>]

Kannustamisesta

”Sisäinen into tarvitaan, muuten ei ala tehdä mitään. Eikä pääse nauttimaan siitä, kun pääsee johonkin touhuun sisälle. Tämä nautinto on enemmän kuin rajaton määrä vapaa-aikaa. Mikään ei onnistu ilman sitä.”

”Lapsi tarvitsee vähän pakkoa myös.”

”Laulukoe koulussa aikanaan. Teilläkin nuorilla sama? Pahin muisto lapsuudesta.”

”Floridan myrsky jylläsi juuri. Kaikki ei lähtenyt alta pois kehotuksista huolimatta.”

”Ehkä ei ollut muuta paikkaa?”

”Menneen ajan kasvatustieteen huippu. Piti käskyttää lapsia ja työntekijöitäkin. Sanonta vastavoima noille keinoille.”

”Nyt on enemmän vapautta, kun on vähemmän puutetta. Mutta myös isommat yksilölliset erot. Joitain pitää vähän enemmän käskää.”

”Joillakin taas tulee ’en varmana tee!’ Jähmettyy paikalleen. Ei houkuttelemalla tai lahjomallakaan etene sitten.”

”Anteeksi, pakko poistuu teatteriin. Rahallinen syy, kun ostin jo liput.”

Työstä

”Nuorempana uskoin, että tahdon voimalla saa kaiken aikaan. Ahkeruudella ahersin, mutta oivallus puuttui. Jouduin luovuttamaan.”

”Luova työ kärsii. Muuhun ehkä sopisi.”

”Työpaikalla tehtiin tuotantoloikka. Kaikki saatiin kipsiin.”

”Tarvitaanko määrällijöitä *{authority}* ollenkaan. Jos kyllä, kuinka paljon?”

”Eipä tiedä. Ennen vanhaan puute johtanut sekasortoon monesti.”

”Jotkut sopii armeijaan. Luovuttaa vastuun pois toiselle.”

”Yhteiskunta rakentunut tasomaisesti *{hierarchy}*. Alemmalla tasolla pitää käskien laulaa.”

”Tuhannet saadaan tekemään jotain yhdessä. Ei muuten tulisi mitään.”

”Joukko päsejä, jos ei mitään rakennetta.”

”Pienessä perheessäkin. Sanoin lapsille hieman kärjistäen: ’Ette päätä tietyistä asioista, kunnes maksatte oman sähkölaskunne.’”

”Työpaikalla ei enää usein näin.”

”Sisäisen kannustin se syy. Tee työtä jolla on tarkoitus!”

”Yleensä vain sanotaan mitä tehdä, mutta ei selitetä miksi.”

”Yritysten arvot pitäisi olla selkeät, muuten aletaan ajamaan omia asioita yrityksen sisällä.”

”Onnistuu se itseohjautuminenkin ilman käskytystä matalalla tasolla.”

”Sanononnalle sopiva jatke: ’vaan ymmärryksen ja palkintojen kautta?’”

”Keppiä ja porkkanaa.”

”Pitäisi saada itse päättää omat alitavoitteet, joilla saavutetaan ylemmät tavoitteet.”

”Hirveän surullista, kun ainutkertainen elämä menee rahan takia työskennellessä ilman ymmärrystä. Kukon elämä alkaa houkuttelemaan.”

”Ei sekään ymmärrä!”

”Verraten menee päin puuta.”

”Hyvä olla kukko kuitenkin, kun sitä ei nirhattu.”

”Muut kukot tosin nirhattiin. Vain yksi tarvitaan.”

”Yt-neuvotteluissa johtajien pitäisi katsoa peiliin.”

”Johtajilla tähän eri näkökulma. Ne alaisethan juuri jättivät **täydelliset** suunnitelmat toteutusta vaille.”

Vastuullisuudesta

”Johtajat palkkaa mainostoimistojen neuvonantajat kertomaan öljy-yhtiön vastuullisuudesta. Työntekijät naureskelee.”

”Raivostuttava lause: ’vastuullisuus on toimintamme keskiössä. Kävisi kaikille yrityksille.’

”Homman pitäisi tosin olla aina noin.”

”Mutta ei avata vastuuta. Pitäisi sanahelinät leikata jo Eu-tasolla, jotta ei tule viherpesua.”

[Ylellä juuri juttu vastuullisuudesta, EU:sta ja viherpesusta:

<https://yle.fi/a/74-20114355>]

”Kaikki ei näe noiden korulauseiden läpi.”

[Tässä vaiheessa etsittiin muutamien yrityksen korulauseita. Tässä lisää:

- *’Vastuullisuus on toimintamme keskiössä.’*
- *’Vastuullisuus toimintamme keskiössä.’*
- *’Arvoissamme vastuullisuus on keskiössä.’*
- *’Vastuullisuus on itsestäänselvä osa <yrityksemme> toimintaa.’*
- *’Vastuullisuus on toimintamme ytimessä.’*
- *’Vastuullisuus on kaiken toimintamme ytimessä.’*
- *’Vastuullisuus on kaiken toimintamme perusta.’*

Kaikki eri yrityksiltä. En mainitse nimiä mainostuksen välttämiseksi...]

”Sitten voi kuitenkin vastuuttaa yrityksen omasta toiminnastaan, kun ensin sanonut noin.”

”Asianajajat mukana laatimassa näitä, ei varmasti jää vastuuseen.”

”Vastuuttoman toiminnan pitäisi olla rikos, mutta olemassa todellisuuden savuverho, jossa eletään ja salakähmitään.”

”Lait vasta viimeinen raippa.”

”Porkkana parempi.”

”’Pakolla ei tapahdu mitään.’”

”Yksinvaltiaat ei allekirjoita.”

”Miten neuvonantajat muotoilisi tuon.”

”’Joskus muutokseen tarvitaan pieni tuuppaus.’ Tästä jossain koulutuksessa jotain.”

”Tutkimustietoon perustuvaa ovelaa pakottamista, johdattelua.”

”Tästä esimerkkinä ruokaloiden tarjoilujärjestys. Jos linjastossa ensin tarjolla kasvikset, niiden käyttö kasvaa.”

[Kotkan koululaisilla muun muassa kokeiltu tätä hyvin tuloksin:

<https://yle.fi/a/3-12070982>]

”Kuka päästetään määräämään tuuppauksen tarve ja kohde?”

”Tarkoitus pyhittää keinot’ herkästi.”

”Kansanterveys; sähkön ja veden kulutus. Ehkä näitä ei vastuuteta?”

”Ainakin jos vaihtoehto on tarjolla tai kalliimpi.”

Päätöksenteosta

”Nato-päätös ei ollut kansanvaltainen. Siitä ei äänestetty.”

”Mutta edustuksellisesti meni ja sellainen järjestelmä meillä on.”

”Eu:sta oli neuvoa-antava äänestys. Tästä ei uskallettu. Ja tuli kiire. Ei uskallettu uskoa kansaa.”

”Tiedustelutietoa turvallisuudesta ei annettu kansan saatavilla. Ei lähdetty sillä pelottelemaan.”

”Brexit toinen ääripää. Kansalaisille luotiin mielikuvat mainostamalla. Sama USA:n vaaleissa nyt.”

”Kansan tuki oltava kuitenkin päätöksen pohjalla. Muut vaihtoehdot huonompia.”

”Asiantuntijavalta voisi olla parempi.”

”Mutta lopulta pelkät tosiasiat ei riitä vaan tarvitaan poliittinen päätös eli arvokeskustelu.”

”Haastaisin täten kaikki päätökset arvopohjalta.”

”Ainakin pitäisi kuunnella niitä asiantuntijoita.”

”Ruotsissa listavaalit. Voisi toimia täälläkin.”

”Edustajat alistuu kuitenkin puolueen tahtoon lopulta.”

”Keskustelun avulla osallistetaan kaikki ja sitoutetaan, vaikka ei mielipiteillä välttämättä lopulta vaikutusta.”

”Vastustan tuota. Ei nimittäin toimi, kun sanoo noin suoraan. Pitää huijata osallistettavia ja toivoa, etteivät huijausta huomaa!”

Keinovalikoimasta

”Pelottelu ja uhkailu ei ainakaan toimi. Suostuttelu ja osallistaminen nyky maailmassa parempia.”

” **Tasapaino** keinovalikoiman välillä tarpeen.”

”Rakennus alalla aletaan tekemään jäynää, piilottamaan työkaluja ja muuta sellaista, jos käskytetään liian tiukasti.”

”Laiskottelu, naurunalaiseksi teko. Keinoja on riittänyt menneisyydessäkin, kun herrat liikaa komennelleet esimerkiksi Aasiassa.”

Kolmas tositarina:

”Eräessä rakennusyrietyksessä tulehtunut tilanne. Yhtenä aamuna sekalaiset rautavarat oli sitten hitsattu yhteen. Ei koskaan saatu selville kuka tai ketä teki.”

”Mafia tuli mieleen: ’Tarjous josta ei voi kieltäytyä’ Lievästi pakko.”

”Joo käytännössä.”

”Voi kuitenkin tehdä toisin omalla vastuulla.”

”Varhan työntekijät oli jossain jäänyt kaikki sairauslomalle. Sisäisen johtajuuden kurssilla ollut uhkaavaa käytöstä. Murretaan tehokkaasti yhteistyön perustaa.”

[Tästä kyse: <https://yle.fi/a/74-20117367>]

”Paha tilanne, kun vastarinnan keinot käytössä. Näyttää, ettei käskyttäminen toimi.”

Neljäs tositarina:

”Bulgariassa 90-luvulla sosialismi oli jo romahtanut, mutta vanhat tavat syvällä. Majapaikassa uima-allasbaari oli valmis, muut osat ei. Yksi viidestä työntekijästä laittoi laastia altaaseen, kun muut istuskeli baarissa.”

Viides tositarina:

”Metallin käyttökiintiöt perinteisissä 5-vuotissuunnitelmissa. Alkoivat valmistaa metallipöytiä joiden pohjassa ylimääräisiä klönttejä .”

”Jos johto lähes rikollinen uhkauksineen, miksi itse tehdä paremmin?”

Hallinnosta

”Arvopohjainen realismi. Stubbin mielipiteet verhottu Suomen linjaksi ja ministerit tekee omia päätöksiä. Siihen linjaan menty.”

”Suomalaiset sinisilmäisiä, rehellisiä ja pitkämielisiä. Kun jotkut rikkoo pelisääntöjä suoraan, joku Orpo sitten selittää, että ’Hallituksen linja on selvä.’”

”Heikon hallinnon kuva tulee Suomesta.”

”Sisällissotaa ennen kiristettiin veroja ja käskytettiin. Siitä saatiin suuri opetus johtamisesta. Sitten sorvattiin parempi järjestelmä. Periaatteet opittiin kantapään kautta.”

”Nyt taas koetetaan jotain, katsotaan milloin räpsähtää!”

”Autonomian aikana kokeiltiin jo omaa johtamista ilman tiettyjen tahojen lupaa.”

”’Sen lauluja laulat, jonka leipää syöt’ Tasapainoilua eri valtojen välillä. Jälkikäteen tiedetään sitten vasta miten meni.”

”Sorto kuitenkin ilman maaorjuutta. Miten Venäjällä mahtaa koskaan tulla muutosta. Siellä kun oli suuria maaherroja ja yhäkin vastaavaa.”

”Ja nyt maailmanlaajuisia rakenteita, ei voi mitään.”

”Sanonnoissa ei koskaan puhuta naisellisista kanoista.”

”Taitaa naisjohtajatkin käyttää valtaa väärin. Ainakin aikanaan kuningattaret sotaisia.”
[Esimerkiksi tässä tutkimuksessa selvisi, että naimisissa olevat kuningattaret olivat kuninkaita sotaisampia Euroopassa vuosien 1480-1913 välillä:
http://odube.net/wp-content/uploads/2020/08/Queens_Dube_Harish.pdf]

”Entä jos: kun ihmiset tottuneet kansanvaltaan ja ’pehmeään’ valtaan, niin pakko ei toimi enää. Onko yhteiskuntasidonnainen sanonta?”
”Pakkoon nojaava kannustin vaatii pelotteen ja lopulta hajoaa, kuten neuvostoliitto. Kammottava ihmiskoe.”
”Ei ollut vastuuta vuosikausiin, joten sitä ei sitten kyetty ottamaan romahduksen jälkeen. Pieni porukka kaappasi.”
”Seuraaminen korvaa oman tahdon ja mielipiteet. Ei välitä enää ja elää aatteen mukaan mukana nukkena.”
”Pitäisi olla hidas siirtymä, kuten keskiajan jälkeen siirryttiin kaupunkeihin. Uusi ympäristö, jossa saattoi miettiä vapaammin.”
”Ulkoisia pakkoja myös syöminen, suoja.”
”Kolhooseissa heikompi tulos, kuin ihmisten omilla palstoissa. Katsottiin lopulta läpi sormien, vaikka ei mennyt yhteiseen jakoon, koska pakko.”
”Sisäinen ja ulkoinen kannustin taas.”
”Ihmiset alkaa kyräilemään, paitsi jos on tarpeeksi pelkoa.”
”Vaikea kuvitella kyräilyä Stalinin tai Hitlerin valtakunnassa.”
”Huijattiin vallanpitäjiä tosin, kun pelastettiin ihmisiä salakuljettamalla pois.”
”Schindlerin lista.”
[Jos ei ole tätä elokuvaa jostain syystä nähnyt, niin suosittelen.]

Omista kokemuksista

”Missä sanoisitte itse sanonnan?”
”Vanhemmalle, joka liikaa lastaan rajoittaa.”

Kuudes tositarina:

”Omassa elämässä kauan sitten ärsyttävä naapuri ajoi pihansa millin ruohonleikkurilla ja arvosteli meidän mökin pihaa. Olisi pitänyt sanoa sanonta. Sairasta touhua mökillä ajaa ruohoa!”

”Keskustelu vaikea laji.”
”Onneksi ei tarvinnut?”
”No se jatkui vaimeana paheksuntana. ’Tulee kyykäärmeet pihalle’. Me oltiin epäilyttäviä huumeikäyttäjiä kommunisteja.”
”Vaimeaa!?”
”Mielummin ekosysteemi kuin egosysteemi!”
”Näyttää sen, että pitää olla valtaa kukkoon, muuten pakotus ei toimi. Yksinvaltaisessa

järjestelmässä ei yhdenvertaisuutta tästä syystä.”

”Näin juuri kanalassa, muuten tulee kukkotappelu kirjaimellisesti. Kukko on yksinvalti ja ei käskien laula.”

”Aika myrkyllinen sananlasku!”

”Jokaisen tavoiteltava valta-asemaa. Sitä elämä on täynnä.”

”Sitä on liikkeellä, mutta ei ole pakko mennä mukaan.”

”Ei myönnetä omia virheitä. Omat virheet muiden, muiden onnistumiset omia.”

Johtajista

”Jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan’. Ei voi luopua puolustusvoimista rauhan aikana.”

”Nato uhka Venäjälle. Johtaako se valmistautuminen kuitenkin sotaan?”

”Taas sanonnalle lopuke: ’vaan koska sillä on syy.’”

”Poliitikot tarjoaa meille syitä, joiden perusteella käyttäytyä.”

”Trump kuin kukko: hiukset, etukeno, eleet. Kukkoilulla presidentiksi, pitkälle.”

”Vai pääsikö vain harhakuvitelmiin, ahdistumaan salamurhien kohteeksi. Toisin on jollain luolassa valaistuneella erakolla elämä.”

”Kaikki hakee tilaa, jossa kokee elävänsä. Mutta tuossa Trump epäonnistunut.”

”Eikö muka täyttä elämää, kun koko ajan jännityksessä elonsa pitämiseksi?”

”En sanoisi. Rajoittaa liikaa.”

”Lapsuuden ongelmat varmaan taustalla.”

”Venäjällä 140 miljoonalla kaikilla huono lapsuus.”

”Yritetään hyvittää oma kärsimys ahmimalla valtaa.”

”Sokeutuu, kun pääsee kerran huipulle ja saa siitä potkua.”

”Niin se erakkokin?”

”Pitäisi olla kansan palvelija.”

”Antiikin Kreikassa, kuulemani mukaan, jossain paikoissa kuningas vuoden vain vallassa ja sitten nirri pois.”

”Kuulostaa vähän liian rajulta ollakseen totta.”

[Tästä ei löytynyt todisteita, mutta saman suuntaisia ja muitakin mielenkiintoisia näkemyksiä Kreikkalaisten yhteiskuntamalleista löytyi englanniksi osoitteesta:

https://www.worldhistory.org/Greek_Government

Esimerkiksi kuninkaiden vallasta:

’During peacetime the kings were kept in check by ephors (ephoroi) who were themselves elected by the assembly. Clearly, a degree of political consensus was necessary for this overlapping apparatus to function. The kings were also members of the gerousia and were admitted from a young age, so that they must have had a significant advantage over the other members who couldn’t join until they were 60. Spartan kings could, however, be put on trial and even exiled.’]

”Nykyään pitää miettiä jatkoa koko ajan, vähentää aikaa varsinaiselta työltä.”

”Uudelleen valinnan miettiminen juuri kannustaa kansan auttamiseen.”
”Miellyttämiseen. Siinä tärkeä ero.”
”Nykyään kokonaisnäkemys puuttuu, kun puolueet vaihtuu ja kääntää kaiken ympäri. Paikataan edelliset virheet omilla virheillä.”
”Vaihtuvuus ei aina hyvä. Yhdysvalloissa kaksipuoluejärjestelmä. Ei järkeä.”
”Satuin näkemään kiinalaiset urheilijanuoret, jotka ei paljoa riemuinnut voitosta. Valtion palveluksessa ja koulutuksessa vain.”
”Onko Trump hymyillyt koskaan?”
”Kyllä, virnistelee usein.”
”Harrisille sanottu, että pitäisi hymyillä vähemmän!”
”Kumma juttu. Toinen myy vaarojen poistamista, kun toinen haluaa ottaa kaikki samaan veneeseen.”
”Röyhkeys ja uhkailu. Mitä jos Stubb olisi sanonut pidättävänsä Haaviston!”
”Nyt kuitenkin jo tiedetään, että ei oikeasti tee mitään ’lupaamiaan’. Toisin oli 2016.”
”Tosin nyt 8 vuotta vanhempi ja sekopäisempi.”
”Aivan.”
”Putin pitää pelolla kansan kasassa entä Trump?”
”Onko niin vahva joukkoharha kuin saarnaajalla, joka kaataa porukkaa sanan voimalla?”
”Sopivasti pelottelua ja käskemistä.”

[Siinä se keinovalikoiman **tasapaino** sitten...]